

สอนเด็กให้ระวังภัย... “ซากขยะอิเล็กทรอนิกส์”

สอนเด็กให้ระวังภัย... “ซากขยะอิเล็กทรอนิกส์”

บทความโดย ประจวบ ผลิตผลการพิมพ์

จะมีใครทราบมั๊ยครับว่า ถ่านไฟฉายแต่ก้อนเล็กๆ แต่มันได้ ยังนำ “มรณะภัย” มาสู่เด็กอย่างที่เราคาดไม่ถึง! ครับ ถ้าไม่เกิดเป็นข่าวขึ้น ก็คงไม่มีใครรู้หรอกว่า ถ่านไฟฉายก้อนแค่นี้ มันจะมีอำนาจจนสามารถทำให้ถึงกับระเบิดเปรี้ยง

กระทั่งเด็กจอมซนต้นเหตุต้องใส่ทะเล็กและดับอนาถ !

...หนูน้อยวัย 9 ขวบชาวเมืองนครพนม จู่ๆ ก็ไปหยิบเอาถ่านไฟฉายก้อนเล็กๆ ขนาด 2 เอ 1.5 โวลต์ 2 ก้อน (ที่ผู้ใหญ่ซื้อมาจากฝั่งประเทศลาว) มาต่อกับสายไฟ โดยใช้สายไฟสีเขียว-แดง 1 คู่ ฉีกปลายสายไฟออกนำไปต่อเข้ากับขั้วบวกขั้วลบ แต่แล้วก็เกิดระเบิดดังตูม เจ้าหนูถึงกับใส่ทะเล็ก มีแผลเป็นสะเก็ดเต็มท้อง ผู้ใหญ่ในบ้านต้องรีบส่งไปที่ร.พ.นครพนม แต่ไม่ทันกาลเพราะเด็กน้อยต้องสิ้นใจตายหลังถึงมือหมอไม่นาน เหตุเพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว

(นสพ.ข่าวสด 13 เมษายน พ.ศ. 2552)

แม่เหตุร้ายแรงข้างต้นอาจจะไม่เกิดขึ้นบ่อย

แต่ก็ไม่ควรประมาทครับ รวมทั้งสิ่งที่พบได้บ่อยๆก็ไม่ควรละเลยเป็นอันขาด นั่นก็คือ ...

การปล่อยให้เจ้าตัวเล็กที่เห็นอะไรก็หยิบเข้าปาก หยิบๆจับๆเจ้าถ่านไฟฉายหมดอายุเน่าๆมีน้ำย่อยเยิ้มออกมา

ผลอาก็จับเข้าปากหมับแล้วดูดเล

ยวเล่นอย่างเพลิดเพลิน !!!

นเคี่

ถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่

เมื่อตกอยู่ในสภาพเก่าเก็บก็มักจะเป็นเช่นนี้ สิ่งที่ไม่หลยืมย่อยออกมาซึ่งมีกลิ่นคล้ายสนิมเหล็กนั้น มันก็คือสารเคมีสารพัดที่ล้นแล้วมีพิษภัย ไม่ว่าจะเป็นสารแคดเมียมปรอท ตะกั่ว นิกเกิล ลิเทียม และแมงกานีสไดออกไซด์...เป็นต้น

สารเคมีที่เสื่อมสภาพเหล่านี้ เพียงแค่ผิวได้สัมผัสก็ถือว่าอันตรายแล้ว ยิ่งดูดกลืนเข้าไปยิ่งไม่ต้องพูดถึง รับเข้าไปน้อยก็จะสะสม และส่งผลร้ายต่อแทบทุกระบบในร่างกาย

ทั้งระบบประสาท-ทางเดินอาหาร-ระบบหายใจ-เนื้อเยื่อ- เม็ดเลือดแดง หากรับเข้าไปมากก็เสี่ยงต่อการถูกกดกร่อนอวัยวะภายใน แต่ไม่ว่าพิษที่ได้รับจะเป็นแบบเฉียบพลัน หรือ เรื้อรัง

ผลร้ายก็ยังคงเสี่ยงต่อความเจ็บป่วย อย่างน้อยเด็กๆก็เสี่ยงกับการพัฒนาการสมองได้ช้าลง สติปัญญาด้อยลงฯลฯ พิการ หรือกระทั่งเสียชีวิต

โลกยุคไอที

แต่ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ควรระวังก็คือซากขยะอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น แบตเตอรี่) วัสดุที่เป็นพิษที่ฝังอยู่ในคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แอปเปิ้ล ไอแพด แท็บเล็ต “ซากขยะอิเล็กทรอนิกส์” หรือ ขยะประเภทที่มีสารเคมีตกค้าง ซึ่งอันตรายทั้งต่อสุขภาพของสิ่งมีชีวิตและทำลายสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

แต่ที่น่าแปลกใจและน่ากังวลก็คือ

ในบ้านเรานั้นขาดความชัดเจนและจริงจังในการกำจัดซากขยะอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งน่าจะมีเข้ามาทุกวันๆ ถึงขยะของกมท.ที่หน้าถ้ำระบู่ไว้ว่าสำหรับทิ้งขยะดังกล่าวโดยเฉพาะ บัดนี้กลับกลายเป็นของหายากมากไปแล้ว ก็เหมือนกับหน่วยงานหรือบริษัท ที่เคยรณรงค์ในเรื่องนี้อย่างคึกคักก็กลับแผ่วปลายและเงียบหาย ยิ่งเหลืออีกหนทางที่เคยมีผู้แนะนำ นั่นก็คือ

ให้รวบรวมขยะประเภทนี้ใส่ลงถุงดำ แล้วเอาสตรีกเกอร์ที่เขียนไว้ว่าขยะพิษ แปะติดที่หน้าถุง เพื่อพนักงานเก็บขยะจะได้นำถุงขยะพิษไปแยกทิ้งลงช่องรับขยะพิษ(อยู่ที่ท้ายรถเก็บขยะ) เมื่อไปถึงโรงกำจัดขยะ เหล่าขยะพิษก็จะผ่านขั้นตอนบำบัดทางเคมีก่อนก่อนฝังกลบต่อไป เพื่อปกป้องลูกจากแบคทีเรีย หรือ ถ่านไฟฉาย คุณพ่อคุณแม่จึงต้องให้การเอาใจใส่ และแนะนำเด็กๆ ดังนี้ครับ

1... พวกถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่ที่เตรียมทิ้งนั้น นอกจากรวบรวมใส่ถุงดำแล้วก็ควรมัดปากถุงให้แน่น และเก็บไว้ในที่เด็กนำไปเล่นไม่ได้

2... ไม่นำไปทิ้งลงแม่น้ำ ลำคลอง ท่อระบายน้ำ หรือในแหล่งน้ำต่างๆ เพราะหากทำเช่นนั้น (ฝังดิน หรือโยนลงแหล่งน้ำ) สารพิษดังกล่าวปนเปื้อนทั้งแหล่งดิน แหล่งน้ำ แล้วก็จะซึมผ่านชั้นดินและแหล่งน้ำส่งผ่านต่อมายังพืช และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ต่อไป

3.. ไม่ทำลายโดยนำไปเผาไฟ เพราะนอกจากทำให้เกิดมลพิษที่คลุ้งไปทั่ว การกระทำเช่นนั้น ละอองไอของสารเคมีจะฟุ้งไปทั่ว ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดพิษภัยแก่ผู้ที่อยู่รอบๆ บริเวณดังกล่าว แถมยังอาจเกิดระเบิดตามขึ้นมาได้

เมื่อพูดกันถึงเรื่องของถ่านไฟฉาย หรือ แบตเตอรี่ที่ใช้กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ก็คงมองข้ามเรื่องของ “แบตเตอรี่” ไม่ได้

เพราะเหตุว่ามันปรากฏเป็นข่าว หลายต่อหลายครั้ง และหากทั้งคนขาย คนซื้อและผู้ใหญ่ที่มีอำนาจหน้าที่ ยังไม่มีการป้องกันแก้ไข เหตุร้ายดังกล่าว ก็อาจเกิดขึ้นอีกอย่างไม่สิ้นสุด อยู่ที่ว่าใครจะเป็น “เหยื่อ” ในรายต่อไป

- ** หนุ่มเมืองกาญจน์ชาร์จแบตมือถือระเบิดโดนใบหน้าสะเก็ดเข้าตาหวัดตาบอด (นสพ.คมชัดลึก)
- ** โทรศัพท์มือถือ หล่น เอ๋อ้มไปหยิบ ...ระเบิดตูม!! นิ้วฉีกต้องเย็บ 4 เข็ม (นสพ.คมชัดลึก)
- **หนุ่มจีน มือถือระเบิดขณะเชื่อมเหล็กในโรงงาน แรงระเบิดทำให้ซี่โครงหัก และเสียชีวิต(ข่าวออนไลน์)
- ** หนุ่มเกาหลีเซตาคาด มือถือตูมคาอกเสื่อ ตาคาที่ทำงาน (ข่าวออนไลน์)

จริงอยู่แบตเตอรี่มือถือทุกวันนี้ แทบทุกยี่ห้อได้เปลี่ยนจากนิกเกิล ไฮดราย มาเป็น"ลิเทียม - ไอออน"

ซึ่งมีทั้งที่อันตรายและไม่อันตรายขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้ทำแบตเตอรี่นั้นๆ นั้นมีคุณสมบัติพิเศษ คือ "เคบอลตอกไซด์"

ทำให้เมื่อโดนความร้อนสูงขึ้นถึงระดับหนึ่งจะเกิดปฏิกิริยาเร่งความร้อนสูงยิ่งขึ้นไปอีก และมีโอกาสเสี่ยงที่แบตเตอรี่จะบวมไหม้ หรือ อาจระเบิดได้ แต่ นั้นก็ยังขึ้นกับระบบต่างๆ หรืออุปกรณ์ ชิ้นส่วนภายใน ระบบชาร์จไฟของทั้งแบตเตอรี่ และของมือถืออื่นๆ ด้วยว่ามีมาตรฐานความปลอดภัยอย่างไร หรือไม่ รวมทั้งขั้นตอนการผลิตที่บกพร่องโดยอาจเริ่มมาตั้งแต่ในโรงงานผลิตกันเลยทีเดียว ส่วนการชาร์จไฟก็ควรต้องระวังเช่นกันครับ แม้โทรศัพท์ หรือแบตเตอรี่จะมีตัวสั่งให้หยุดชาร์จอัตโนมัติ แต่เพื่อความปลอดภัยจึงไม่ควรชาร์จนานเกิน 24 ชั่วโมง (อย่าลืมอ่าน ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่ระบุไว้ในตามคู่มือทุกๆ ด้วยนะครับ)

เลือกแบตเตอรี่ และถ่านไฟฉายอย่างไรให้ปลอดภัย ?

พบว่า แบตเตอรี่มือถือ(รวมทั้งถ่านไฟฉาย)ที่เกิดระเบิดขึ้นมานั้น มักไม่มีเครื่องหมาย มอก.
นั่นหมายถึงมันเป็น แบตเตอรี่เถื่อน หรือแบตเตอรี่ปลอม

แบตเตอรี่ที่ได้มาซึ่งเครื่องหมาย มอก.(มอก 2217-2548) ถือว่ามั่นใจได้
เพราะมอก.บ้านเรายุคนี้มีมาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐาน IEC ของยุโรป

ดังนั้นทุกครั้งที่เราซื้อถ่านไฟฉาย หรือแบตเตอรี่ ถ่านชาร์จ ให้เลือกที่มีเครื่องหมาย มอก. 2217-2548 เอาไว้
ที่มักเป็นฉลากสตรีกเกอร์แปะติดไว้บนกล่อง หรือตัวสินค้าอื่นๆ
เวลาซื้อสินค้า อย่าเลือกร้านที่ดูไม่น่าไว้วางใจ เช่น ตามแผงลอย หรือแม่แต่ร้านค้าที่ขายใน ราคาถูกว่าปกติมาก
นั่นย่อมเสี่ยงที่จะเจอ “ของปลอม” และหากหลงไปซื้อของปลอมมาใช้เข้า ก็มักสังเกตได้ว่า แม่ชาร์จแบตเตอรี่เต็มปรีแล้ว
แต่เวลาในการใช้งานกลับสั้นกว่าปกติมาก

www.csip.org